

LA CAPELLA DE SANT NARCÍS I LA FAMÍLIA FONT DE GIRONA

BORJA DE QUEROL DE QUADRAS

La documentació amb la qual hem treballat ens informa que dos canonges i altres membres de la família Font estan enterrats a la capella de Sant Narcís de la catedral de Girona. Abans del 1710 la capella estava dedicada a sant Andreu, i des d'aquest any es va dedicar a sant Narcís i a la família Font. Aquest canvi es deu al fet que en aquestes dates hi havia el canonge Narcís de Font i Llobregat, que va obtenir el permís per dedicar la capella a sant Narcís. El seu germà Josep i la seva dona també van fer donacions per fer el retaule que es conserva en l'actualitat i per daurar i pintar l'altar. A més a més, també van aconseguir el dret per posar les armes de la família Font i Llobregat i poder ser enterrats al vas de la capella.

La principal font d'estudi que disposem del segle XVIII és un article de l'any 1949 de Josep Ramió i Pujades, publicat a la revista *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*, volum IV, titulat "*Estudio Histórico relativo a la capilla y el altar de San Narciso de la Catedral de Gerona*"¹.

Josep Ramió i Pujades assenyala en aquest article que l'estil arquitectònic de la capella és "*el propio de nuestra catedral: el ojival. Y como las demás, de forma poligonal, abiertas todas alrededor de la nave y del ábside...*" (vegeu fotografia núm. 1). La capella està situada davant de l'altar major de la catedral a mà esquerra, entre les capelles del Santíssim Sagrament i la de Sant Esteve.

Ramió també ens explica que el retaule és d'estil barroc, daurat i sense gaires guarniments, i que l'altar consta de tres nivells. El primer nivell és l'altar pròpiament dit i a cada costat es troba l'escut d'armes de la família Font i

¹ Ramió i Pujades, José: *Estudio histórico relativo a la capilla y altar de San Narciso de la Catedral de Gerona*. *Anales del Instituto de Estudios Gerundenses*. Vol. IV, 1949.

Llobregat (vegeu fotografia núm. 2). Al segon nivell hi ha una imatge de sant Narcís (vegeu fotografia núm. 3) i als costats, en un nivell més inferior, una pintura de sant Feliu l'Africà (vegeu fotografia núm. 4) i una altra de sant Llorenç (vegeu fotografia núm. 5). Al tercer pis, al centre, hi ha una imatge de sant Andreu, a la seva esquerra, una pintura de santa Teresa (vegeu fotografia núm. 6) i a la seva dreta, una de santa Caterina de Siena (vegeu fotografia núm. 7). A cada paret lateral hi ha dos grans quadres: el quadre situat a l'esquerra tracta el tema del martiri de sant Narcís (vegeu fotografia núm. 8) i el de la dreta, el tema del miracle de les mosques (vegeu fotografia núm. 9). Al centre i al davant de l'altar, tocant a la reixa d'entrada i al terra, es troba el vas o sepulcre de pedra amb l'escut d'armes de la família Font (vegeu fotografia núm. 10).

Al mateix temps, Ramió també ens exposa que a la capella van ser enterrats tres membres de la família Font, Josep i el seu fill Narcís (morts respectivament el 2-IX-1724 i el 15-XI-1731) i Joana de Font i Camprodon (morta el 1737). Més endavant explicarem qui eren aquests personatges. Ramió ha extret aquesta notícia del *Repertori Alfabètic* del Dr. Pontich, volum III, foli 196. Ramió també consulta l'Episcopologi que confirma que l'altar va ser construït pel canonge Narcís de Font i Llobregat, el qual el va decorar el 1727 i va aconseguir el dret de sepultura per a ell i els seus. Al foli 240 es pot llegir "*Josephus de Font fou coadjutor de Canonicat a 20 abril 1705 Nott. Roselló, renuncia a la coadjutoria y fou hereu de la casa*". Aquesta última informació no la comenta Ramió, però veurem que aquest canonge, que renuncia al canonicat, va ser Josep de Font Cortada.

Com a bibliografia complementària sobre la capella hi ha dos articles de Jaume Marqués i Casanovas publicats al *Diari de Girona*, els dies 7 i 14 d'octubre del 1987. El primer d'aquests articles parla de la capella dels anys abans del 1710 i el segon dóna algunes dades de les actes capitulars del quatre de novembre del 1710 que confirmen les dades de Ponsich i de l'Episcopologi. També cita el Dr. Pere de Palol, que desconeixia l'autor de l'altar.

Aurora Pérez Santamaría indica com a probable autor de l'escultura de sant Narcís l'escultor Pau Costa, contractat pel canonge de la catedral, Narcís Bofill, entre els anys 1710-1718². En un primer moment podríem pensar que

² Pérez Santamaría, Aurora: *Escultura Barroca a Catalunya. Els tallers de Barcelona i Vic (1680-1730 CA.)* Projectió a Girona. Lleida, Virgili Pagès, 1988.

Per Pau Costa veure: PEDRO COSTA CASAS. *Antecedentes familiares y actividades profesionales*. Jaime Marqués Casanovas. AIEG. Vol. XI, 1956-57.

Pérez s'equivoca perquè no cita el canonge Narcís Font, ni el seu germà Josep. Però, quan hem consultat els llibres de comptabilitat del notari de Girona Ramon Vila, hem trobat que Josep Font i Llobregat feia moltes donacions i que el seu receptor era un canonge anomenat Ignasi Boffill, que actuava en qualitat d'administrador dels béns del canonge Agustí Prats. En Josep Font i Llobregat, també va fer moltes donacions, a través del seu germà Narcís. Desconeixem si aquest canonge Agustí Prats era un oncle dels germans Font i Llobregat. Segurament el qui va tractar amb l'escultor Pau Costa va ser el canonge Narcís Boffill, oncle del canonge Ignasi Boffill. No hem comprovat la intervenció dels canonges Boffill en les altres capelles, les quals estan atribuïdes a Pau Costa. No sabem si l'altar de la família Font o de Sant Narcís es va pagar amb diners procedents del canonge Font (donacions del seu germà Josep) o a través d'I. Boffill amb donacions de Josep Font.

L'any 1990 apareix un article de Joan Bosch i Ballbona titulat *Pintura del segle XVIII a la Seu de Girona: d'Antoni Viladomat i de les suggestions de la pintura barroca italiana*³. En aquest article es repeteix una part de la informació que Ramió ens donava el 1949. De la mateixa manera que Pérez, atribueix el conjunt escultòric a Pau Costa i al seu taller. A més, apunta com a novetat que el conjunt escultòric ja estava daurat l'any 1727, segons escriptura del notari Sr. F. Dedeu de Girona⁴.

La novetat més destacada de l'article de Bosch és quan fa referència a les pintures del retaule i de les parets que atribueix a Viladomat **“són quatre esplèndids retrats hagiogràfics de mig cos (pseudoretrats, si es vol) de Santa Teresa, Santa Maria de Cervelló –al cos superior d'esquerra a dreta–, Sant Feliu i Sant Feliu l'Africà...”**

També és molt interessant el recordatori que fa de Lambert Font (*Gerona. La Catedral y el Museo Diocesano*, 1952), que **“situà les teles de les efígies de sants en l'escola de Viladomat i els olis laterals en l'entorn dels Tramulles...”**.

Quan Bosch compara les teles de la capella amb d'altres del MNAC i de la col·lecció de Cabanyes o amb les de la capella i la sala de Juntes dels

³Joan Bosch i Ballbona: *Pintura del segle XVIII a la Seu de Girona: d'Antoni Viladomat i de les suggestions de la pintura barroca italiana*. Núm.10 d'Estudi General Girona revisitada, Estudis d'Art Medieval i Modern, pàgina 141-166.

⁴AHG, Girona 8, manual 4 de novembre del 1731.

Dolors de Mataró, no dubta a atribuir les pintures de la capella de Sant Narcís (de la família Font) a Viladomat. (Compartim aquesta opinió).

Bosch no fa cap referència a l'article d'en Ramió, ni tampoc a la documentació d'obres pies que van fundar el canonge Narcís de Font i el seu germà, entre les quals probablement es podrien trobar referències a l'escultor o escultors, als dauradors o als pintors que van intervenir en el conjunt patrocinat pels germans Narcís i Josep Font de Llobregat de Girona. Per exemple, coneixem pel testament de Josep Font i Llobregat, que l'any 1724 ja tenien esculpides les armes de la família Font. Però desconeixem qui va ser l'autor d'aquesta sepultura de pedra, conservada en molt bon estat.

Bosch també comenta que a la capella dels Dolors de la catedral (família Pagés) hi ha dos quadres de Viladomat a les parets laterals (vegeu fotografies núm. 11 i 12), i situa l'autoria al voltant del 1733. Les pintures de la capella, Font les situa entre els anys 1718 i 1724. A les dues capelles s'observa (vegeu fotografies núm. 13 i 14) un marbre fet sobre fusta a les parets laterals i sobre els bancs. Pels dibuixos i pels colors podríem afirmar que són de la mateixa època, així com les motlures dels olis laterals. Potser les pintures de les parets laterals de les dues capelles podrien ser de l'any 1733, i les del retaule de Sant Narcís corresponen al moment de la seva construcció.

A la mateixa revista, M.A. Roig i Torrentó va publicar un article que feia referència als retaules i capelles de l'Anunciació de la Immaculada Concepció, de Sant Miquel, dels Sants Iu i Honorat, de la Verge dels Dolors i el de Sant Narcís (família Font), titulat *Èmfasi contrareformista en els retaules de la Seu de Girona*.

Posteriorment es van publicar alguns llibres sobre la catedral de Girona⁵, però no feien cap tipus de referència a les pintures de les capelles de Sant Narcís i dels Dolors, és a dir a les pintures atribuïdes per Bosch a Viladomat.

⁵ Barral i Altet, X.: *Les Catedrals de Catalunya*, Edicions 62, Barcelona, 1994.

Nadal i Farreras, J. Et al.: *La Catedral de Girona. Una interpretació*. Ajuntament de Girona-Lunmery, Barcelona, 2002.

Diversos autors: *L'obra de la Seu*. Fundació La Caixa. 2003. Barcelona.

AVANTPASSATS DELS GERMANS FONT I LLOBREGAT

Llorens Font major, mercader, i Llorens Font minor

El cinc de juliol del 1622 es van signar els capítols matrimonials de Llorens Font i Orrí (Llorens minor) i Maria Prats⁶. Llorens Font *minor* era fill de “**Llorens Font mercader de Girona i de la Sra. Maria...**” Maria era filla d’un petit noble de la ciutat de Girona, dels anomenats ciutadans honrats de Girona títol que principalment donava el govern municipalæ, germana del doctor en dret Rafael Prats⁷. Llorens Font pare, *major*, va donar al seu fill “**sis mil lliures dit Sr. Llorens las dona y pmet donar a dit son fill... tres mil lliures li assigna sobre lo capital que te... en la Companya firmada entre ell Pere y Rafel Camps y altres en poder del Miquel mascord not publich de Gerona...**” Maria va aportar al matrimoni “**dos mil lliures moneda barna dos caxas y totas las robas y joyas...**” El contracte de matrimoni va fusionar noblesa amb diners. Els socis de la companyia de Llorens pare, que eren Pere i Rafael Camps, apareixien com a botiguers de draps i mercaders al *Llibre de Insaculacions del 1626*, a la bossa de la mà mitjana⁸.

Llorens Font *minor* va fer testament el 18 de juny del 1638, en el qual declarava que era cavaller. Des del seu casament amb Maria Prats fins que va fer el testament van passar setze anys i llavors ja formava part de la petita noblesa local d’origen municipal. L’entorn social queda reflectit quan en el testament va nomenar executors o marmessors testamentaris els seus pares; la seva esposa, “**muller mia charísima**”; el seu germà Josep Font Orrí (ja Josep Font Llorens pel seu contracte matrimonial amb Caterina Llorens); els seus cunyats Rafel Prats, ciutadà honrat de Girona, Rafel Raset, “**donzell en Gerona domiciliat**”, i Rafel Albaret, mercader de Barcelona. Una altra vega-

⁶ (A)rxiu (H)istòric (G)irona. (G)irona 3. Núm. 542. Joan Riurans (not)ari de (G)irona. Cap. M Lorenzo Prats.

⁷ Busquets Dalmau, Joan: *La Catalunya del barroc vista des de Girona. La crònica de Jeroni de Real (1626-1683)*. Barcelona. Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1994.

Torres i Sans, Xavier: “De Senyors del drap a senyors de la terra” i Guifré i Ribas, Pere: “Mercat de la terra i formació de patrimonis agraris”, a *Homes, Masos i Història la Catalunya del Nord-est dir R. Congost*. Barcelona, Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1999.

Querol Quadras, Borja. “Els membres del govern municipal de Girona, 1626-1714”. Actes del XVII Congrés d’Història de Corona d’Aragó”. Barcelona-Lleida.” 2000.

⁸ Arxiu Històric Municipal de Girona. Llibre de Insaculacions de 1626.

da es produïa la fusió diners, comerç i ascens social. Pensem que en aquella època les formes i la diferència social eren molt primmirades. Cal destacar que malgrat la davallada de la manufactura urbana de draps de la Girona del segle XVII, a partir del segon decenni d'aquest segle una generació de nous botiguers de teles i mercaders va fer grans fortunes, les quals els obriren les portes del govern municipal, de l'ascens social, dels estudis de dret i medicina i, a més a més, aquestes famílies van fundar dinasties o les anomenades cases o llinatges, per exemple "la casa Font".

El mercader, ara ja cavaller, Llorens Font, va nomenar "*hereu meu universal fas a francisco impuber...*", el qual seria substituït pel seu germà Josep, també impúber, que seria reemplaçat pel fill primogènit de quinze anys al moment de testar el seu pare, de nom Llorens Font Prats. Aquest Llorens "*està impedit de la llengua y per raó de una malaltia és estat coixo així que necessita se li done bon sustento... sie alimentat en menjar y beure calsar y vestir y altres cosas a la vida necessàries tant en sanitat, com en maleltia en casa mon hereu.... baix escrit y además de axò vull li sien donats per dit mon hereu cada mes quarenta reals per lo que a ell li apareixera*"⁹.

Praxedes Llobregat¹⁰, vídua de Llorens de Font (l'impedit)

La documentació diu que Praxedes es va casar amb Llorens, l'impedit. Llorens de Font Prat va morir cap al 1670, any en què es va obrir el seu testament, on apareixia Praxedes com a "*vídua de l'Il·lustre Lorenzo de Font, como tutora de la persona y bienes de Francisco impuber su hijo...*" El 4 de gener del 1673 es va constituir un establiment d'un dret d'aigua de la sèquia Monar, al seu pas per Santa Eugènia, al costat del molí derruït, que passa per les terres del mas Batlle o Santa Eugènia (conegut avui dia com Can Ninetes). Aquest establiment es va atorgar davant del notari de Girona, Pere Roselló.

Llorens, en el seu testament, va disposar que fos Praxedes qui "*designara en su testamento u otro documento y para el caso que no lo designara llamó a sus hijos por cierto orden y nombró tutor y curator de los mismos a su esposa la nombrada Doña Praxedes y a las otras persanas que expresó*

⁹ AHG, G-4, núm. 620, Ramon Garau not. G. Testament Llorens Font "minor", cavaller.

¹⁰ AHG, G-8, núm. 502, Pere Roselló not. G. Concordia.

Doña Praxedes de Font y Llobregat en los capítulos por razón del matrimonio de su hijo Don José de Font y Llobregat con Doña Margarita Cortada...¹¹

LA FAMÍLIA FONT I LA CAPELLA DE SANT NARCÍS

Segons Busquets Dalmau (*La Catalunya del Barroc vista des de Girona. La crònica de Jeroni de Real* (1626-1683), pàg. 570 i segs.), el Capítol de la Seu de Girona va ser un organisme important, ja que el poder dels canonges, no només al Principat sinó a Girona, sempre va ser important. La relació municipi i capítol era molt estreta, ja que en qualsevol manifestació política, religiosa i festiva apareixien barrejades, sobretot en una època eminentment rural.

Els canonges de Girona estaven molt relacionats amb les famílies de la petita noblesa o de propietaris rurals o del grup de l'entorn social similar al de la família Font. Per això, al final del segle XVII els Font van tenir un membre de la seva família com a canonge, el qual la família ajudava econòmicament a través de donacions i llegats diversos (pensió, aliments, vestits “*y demás cosas la vida humana necesarias...*”).

Aquestes aportacions de les famílies dels canonges eren molt importants ja que, com diu Busquets Dalmau, les despeses dels canonges eren com les dels grans senyors.

Narcís de Font i Llobregat (canonge)

Quan Praxedes¹² va realitzar el testament, el seu fill Narcís ja era canonge de la seu de la catedral de Girona. No obstant això, va demanar ser sepulrada a l'església de Sant Fèlix “*en lo vas ahont està enterrat la cadàver de dit mon marit que és davant de la Capella del Sant Sepulcre...*”

Praxedes va deixar un llegat al seu fill canonge de cinquanta lliures moneda de Barcelona, “*fins y a tant sie propietari del canonocates vuy en die coadiutor y no més i així que lo die que dit canonge Narcís mon sea propie-*

¹¹Registre de la Propietat de Girona núm. 4. Finca núm. 54.

¹²AHG, G-3, núm. 751, Isidre Vila not. G. Tt. de Praxedes 10/06/1694.

tari cabe si antes faltara en el qualsevol de dits casos sie en continent exinta la dita annua pensió ab gravamen emperò que volem dir mon fill acceptar deusar est llegat no pugan ell ni els seus demanar y cobrar aquellas cinccentas lliures Barcelonesas q Joseph Font y Llorens ciutadà honrat de Gerona son oncle¹³ li llega ab son últim testament rebut en poder de Isidro Vila q. Nott. Publich de Gerona als trenta octubre mil siscents vuytanta y quatre... dia per voler aquellas en tal cas sien de mon hereter baix sent qui és també hereter del dit Joseph Font i Llorens...”

Josep de Font de Llobregat

Va ser hereu de Llorens de Font. L'herència que va rebre va ser el mas Batlle de Santa Eugènia, les seves terres i els drets de reg d'aquestes terres. També va ser hereu del patrimoni de la seva mare i del patrimoni del seu oncle Josep Font Llorens, és a dir, de les terres de Salt amb els seus drets de regar de la sèquia Monar, els masos Ribot i Devesa, les cases de Girona, els censos i censals, etcètera. Les terres de Josep no eren de plena propietat; per exemple, de les terres del mas Batlle posseïa el “*domunus util y propietari*”¹⁴ i estaven capbrevades a favor de l'abat del monestir de Sant Pere de Galligans. A més, també tenia casa al carrer de l'Albareda segons el cadastre de l'any 1716. Però si aquest patrimoni heretat ja era important òpotser no tant, el que aporta la seva dona Margarida (Thomas) Cortada i Llorens¹⁵ sí que va ser realment important, el mas Cortada i les seves terres (també el domini útil), i el patrimoni que encara el va fer més ric va ser el de la seva tia Caterina Llorens¹⁶.

¹³Josep Font Llorens, casat amb Catherina Llorens, va adoptar el segon cognom de la seva dona per imposició dels capítols matrimonials. Roig i Jalpí, J. G. cita “como uno de los sujetos de calidad” que el 1652 van possibilitar que la ciutat de Girona tornés a la Corona d'Espanya (“Resumen historial de las grandezas...” 1678). Durant quaranta anys va estar insaculat a les bosses per ser membre del govern de la ciutat de Girona, va ser jurat en cap, això no va ser obstacle per establir un llarg plet amb aquesta ciutat per tal de defensar els seus interessos sobre les Deveses de Salt. (Veure *Les terres del Comú de Salt*, Elena Masó, Ajuntament de Salt, 1999). Va comprar el mas Devesa i el 1640 el mas Ribot de Salt, amb els seus drets de reg de la sèquia Monar.

¹⁴ (A)rxiu (M)unicipal (S)alt, (F)ons (M)arqués de (C)amps, Lligall 63. Capbreu davant del Notari Ferrer.

¹⁵ AHG, G-3, núm 751, Isidre Vila not. G. (Cap. M. Font-Cortada del 07/11/1681).

¹⁶ Catharina Llorens Llach. Veure Annex 2. (Tt. Margarita Cortada AHG, G-3 núm. 751 foli 294).

Del quart llibre de comptes del notari Ramon Vila podem consultar quines eren les escriptures que van fer els germans Font i Llobregat al començament del segle XVIII. Per exemple, **“E per un censal preu 300 L creat perella y Mis señora Dona Margarita su muller al Sr Canonge Ignaci Bofill com administradoir de diferents cosas per del sr Canonge Agustí Prats ab millora y carta de gràcia a 27 nov. 1717 lliurat a dit canonge Bofill.**

E per altre de preu 1947 L creat al Sr canonge Narcís Font i Llobregat germà y cunyat ab millora y carta de gràcia

E per la part del arrendament de una pessa de terra Gerònim Soterra de Salt”. També hi figuren arrendaments del mas Cortada de Santa Eugènia, de l’heretat de Taialà, del mas anomenat la Casa Nova de Salt, de la torre Mirona, de la part del mas Guich de Salt, per arrendament de la meitat del terç de Torroella, del mas Cortada.

Josep de Font i Llobregat va morir el 1724 i va ser enterrat segons demana en el seu testament *“dins la capella del Gloriós Màrtir Bisbe y Patró de dita present ciutat Sant Narcís de la Iglesia de la Seu de la mateixa ciutat sobre lo qual vas estan esculpides las armas de casa...”* En el capítol de llegats, en deixa un a favor del seu fill, també canonge de la catedral, Narcís Josep de Font i Cortada, el qual tindrà una pensió anual de dues-centes lliures i també *“les aliments de menjar, beurer, calsar, vestir y demás coses la vida humana necessàries...”* També hi ha un llegat a favor del seu germà i canonge, Dr. Narcís de Font i Llobregat, que diu *“durant sa vida natural y en lo temps de aquella la plena facultat de poder usar y habitar en lo comoditat y habitacions... de tota la casa gran situada en lo lloch de Salt...”*¹⁷ æpotser era el mas Ribot.

Ponsich cita en el *Repertori Alfabetich*, al foli 196, que Josep Font i Llobregat està enterrat a la capella de Sant Narcís.

El canonge Narcís i el seu germà Josep de Font i Llobregat van intervenir, segons Pere Voltes, en la negociació de la rendició de la ciutat de Girona a l’arxiduc Carles d’Àustria el 1705. Això demostra tant la importància dels canonges com la interrelació de l’Església amb la vida municipal i els afers polítics de l’època.

¹⁷AHG, G-3, núm. 752. Ramon Vila not. G. (Tt J. F. Llobregat 10/12/1724).

Narcís de Font i Cortada

Hereu dels patrimonis Font, Cortada, Font Llorens, Llorens i del de Praxedes de Llobregat. Va signar els capítols matrimonials amb un membre de l'antiga noblesa, Innocència de Belloch Alemany i Descatllar, filla del senyor del castell de Belloch (Cardedeu)¹⁸. Els Font, amb un patrimoni important, podien ennobrir el seu llinatge amb una família d'una noblesa més antiga que la seva. Malauradament el matrimoni celebrat el 1722 es va trencar amb la mort d'en Narcís el 1731, el qual no va tenir cap fill.

En el seu testament desconeixem per què es fa dir Narcís de Font i Llobregat, com el seu germà, l'encara canonge Josep de Font i Cortada, al testament Josep de Font i Llobregat. Podem afirmar que aquest segon Font, Narcís de Font Cortada, està enterrat a l'altar de Sant Narcís, per això diu Narcís, fill del precitat (del precitat Josep de Font i Llobregat i de Margarida Cortada). Narcís encarrega mil cinc-centes misses, de les quals en sol·licita una part que siguin dites a la catedral¹⁹.

Josep de Font i Cortada (primer canonge i després hereu)

A l'Episcopologi, foli 240, diu "*Josephus de Font fou coadjutor de Canonicat a 20 abril 1705 Nott. Rosello, renuncia la coadjutoria y fou hereu de la casa*"²⁰. Com veiem, els avantatges que oferia ser hereu de la casa Font eren tan atractius que Josep va renunciar al canonicat. Suposem que va deixar el canonicat el 1731, ja que va ser quan va morir el seu germà Narcís. Com tot hereu, havia de tenir una descendència, i el 1732 signa els capítols matrimonials amb Joana de Camprodon, amb la qual va tenir dos fills, Josep i Narcisa. Joana va morir el 1734 i va ser enterrada a la capella de Sant Narcís, tal com explica Ponsich al seu *Repertori Alfabetic*, i com ella ho havia demanat en el seu testament²¹. El més curiós del seu testament és que no encarrega que se

¹⁸ AMS, FMC, Lligall 3. Capítols Matrimonials. (N. F. Cortada – I. Belloch).

¹⁹ AHG, G-3, núm. 752, R. Vila, not. G. (Tt. De NF Cortada, 15/11/1731).

²⁰ (A)rxiu (C)apitular (C)atedral de (G)irona.

²¹ Filla d'Antoni de Camprodon i St. Dionís (de Perpinyà), i de Geronima de Caremany. AHG, G-8, núm. 645. F. Dedeu not. G. Testament.

celebrin misses per la seva ànima a la seu, sinó a l'església del monestir de la Mercè de Girona.

Josep “*vivia habitaba (la casa) situada en lo carrer anomenat de la Albareda*” de la ciutat de Girona. A l'inventari de béns immobles fet a la seva mort (1759) apareixen diversos immobles a Girona i les finques rústiques a Salt: mas Llorens, mas Ribot, mas Guich, mas Torre Mirona, mas Torre de Sant Dionís “*y facultat de tenir hostel, flecas y gabellas en dita Parròquia*”, mas Devesa; a Santa Eugènia: mas Cortada “*y Batlliu de sach de las rendas reb lo Señor Abad de Sto Pera de Galligans, en la dita Parròquia de Salt, Vilabrareix, y altres parts*”, “*lo mas anomenat antiguament Batlle y vuy Sta Eugènia*”; *el Mas Carrio de Fornells; el Mas nomenat Oliva y Boscos situat a Thayalà* (Sant Gregori); *la mitat del terco anomenat Delme dels cavallers que por indivís poccheix ab lo Señor Dn Pio de Andreu en lo terme y Parròquia de Torroella de Montgrí ab diferens censos y Directes Dominis*”; “*la meytat del Delme del terme y Parròquia de la Serra en lo empordà que per indivís poseheix ab lo Iltre Capítol de la Seu de Gerona*”. Apareix com a segona residència el mas Ribot de Salt, el qual es descriu: “*lo quarto prop del terrat*”, “*lo quarto de la vidriera*”, *el del criat*, “*altre quarto amb finestres*”, *una sala, un passadís que arribava “als balustres”, i una capella*.²²

Josep de Font i de Camprodon

Hereu de Josep de Font i Cortada. Habitava a la casa del carrer de l'Albareda de Girona i tenia unes habitacions amb un criat al mas Devesa de Salt. Es va casar amb Francisca Prats de Sanjulian, hereva universal del seu pare, de Sant Feliu de Pallerols, on tenia diverses finques²³. No van tenir fills, i a la mort de Josep el va succeir segons disposició testamentària la seva germana, Narcisa de Font de Camprodon (casada amb Llàtzer Antoni de Camps i de Roselló), que va morir el 1806.

Tenim una notícia de Joaquim Pla Cargol que ens dóna una informació d'aquest Font i de la capella Font o de Sant Narcís de la catedral: “*Erudito de la segunda mitad del siglo XVIII. El canónico Dr. Dorca, en su obra*

²² AHG, 6-3 núm. 771, Anton Boer Pellicer Not. G. (Inv. B. 1759 JF Cortada).

²³ AHG, G-8, núm. 645. Alexandre Andreu Vilà not. G. (Cap M. De J F Camprodon-F Prats).

Colección de noticias para la historia de los Santos Mártires de Gerona, cita el testimonio de este caballero gerundense “no menos fidedigno que inteligente” para afirmar que al practicar las obras de cimentación de la nueva capilla de S. Narciso, “en lo hondo de la excavación se hallaron algunos vestigios y trozos de boveda de hormigón, que daba muestras de ser romana” y que supone el Dr. Dorca pudieron ser restos de una cripta, en el cementerio situado en la parte exterior de la antigua puerta de las Galias (hoy Sobrepuertas) y que pudiera haber oficiado a manera de pequeña catacumba. Tal vez en ella sufrieron martirio San Narciso y su diácono San Félix”.²⁴

CONCLUSIONS:

Aquestes línies sobre la capella de Sant Narcís ens han permès repassar la genealogia i biografia de la família Font de Girona. És un cas típic de família de botiguers o mercaders que van fer fortuna i van arribar a la noblesa. A pesar dels seus èxits materials, la mort hi era present constantment i van voler deixar constància de la seva existència. L'hereu era qui posseïa tots els béns, però a la vegada havia d'ajudar els impedits, dotar les germanes i mantenir els canonges. Tenir un fill canonge en una família que ha arribat a la noblesa era una de les carreres o sortides per als fills que no eren hereus. Però també era important per a una família d'aquest tipus tenir una capella a la catedral, que era l'edifici religiós més prestigiós del bisbat de Girona.

No podem pensar que el fet de tenir una capella a la catedral de Girona era una situació normal. Eren poques les famílies de diners que aconseguien el títol de noble, normalment atorgat pel govern municipal.

El citat autor Bosch assenyala que al principi del segle XVIII, durant els primers trenta o quaranta anys, va ser una època de renovació de la catedral: les obres de l'escalinata, la construcció de noves sales capitulars i els nous retaules i pintures de les capelles. Un exemple de renovació són la capella dels Font o de Sant Narcís, la nova capella del retaule dels Dolors pagada per Cristòfol Pagés i el seu hereu, el canonge Genís Pagés, o la capella de Sant

²⁴ Pla Cargol, Joaquim. *Biografías de gerundenses (Gerona y sus comarcas)*, Gerona-Madrid, Dalmau Carles, 1948.

Iu i Sant Honorat d'Ignasi Bofill; aquest era fill d'un cavaller de Girona i nét d'un mercader. El pare d'Ignasi li va llegar la legítima **“li puga spectar sobre una universal heretat, y béns del que per ell tinch gastat y pagat per la despesa de tres anys que estigut per estudiar a Barcelona a la facultat de lleys... vulla enalque temps pasarse casa en dit cas mon hereu... entregat alguns mobles y part de roba blanca”**²⁵.

Aquests canonges amb capella, amb dret per enterrar els seus familiars, com hem expressat, vivien com senyors. Així, el canonge Josep Canon Agramunt indica **“facultat que tinch e disposar... de tota aquella casa y hors, ab tots sos dependents y pertinens... en virtut del llegat... Fco Camps canonge de la catedral...”**²⁶.

Podem afirmar que aquests canonges provenien de famílies de mercaders enriquits, els quals tenien unes preferències diferents a les de la noblesa d'origen reial o feudal; així Maria de Cruilles i Sarriera va nomenar marmessors Ramon de Cruilles, canonge de la Seu d'Urgell, i Bernat de Cartella i Desbach, canonge de la Seu de Barcelona.

Els canonges tenien unes fons econòmiques que normalment els van permetre viure com nobles o senyors, fins i tot en alguns casos financen nous retaules i noves pintures en algunes de les capelles de la catedral. Desconeixem quina autonomia va tenir el canonge Narcís Font i Llobregat davant el Capítol de la catedral; per exemple, per triar el tema i els escultors, dauradors o pintors. A més a més, va ser el seu germà qui va fer contínuament donatius, que suposem que una part d'aquests diners van ser destinats a l'elaboració de les escultures i pintures de la capella de Sant Narcís. Sabem que l'escultor Pau Costa va treballar en d'altres capelles i en la façana de la catedral; per tant, suposem que la tria de l'escultor va ser fruit d'aquest fet. La raó per la qual es va escollir el taller d'en Viladomat, pot ser pel fet que havien col·laborat en alguna ocasió o pel renom que ja tenia Viladomat com a pintor.

Al principi del segle XVII Llorenç Font, *maior*, va participar en una companyia dedicada al comerç de draps. Ell apareixia a la bossa de la mà mitjana de l'Ajuntament de Girona com a botiguer de draps. El seu fill Josep Font Llorenç hi figurava com a mercader i ciutadà; l'altre fill, Llorenç, hi apareixia com a mercader; i Josep Font i Llobregat, el 1702, com a noble.

²⁵AHG, G-3, núm. 752, Ttos. 1715-1733 R. Vila, not. G, pàg. 62).

²⁶AHG, G-3, núm. 752, Ttos. 1715-1733 R. Vila, not. G, pàg. 264).

Durant aquest segle l'ascens social era evident i la família va comprar una sèrie de masies al voltant de Girona, concretament a Salt i Santa Eugènia, així com els drets d'aigua d'aquestes terres. També van utilitzar una política matrimonial amb l'objecte de formar un gran patrimoni rural (Josep Font i Llobregat podria tenir a Salt 150 hectàrees de regadiu i unes 70 a Santa Eugènia).

En consultar el testament i els capítols matrimonials de la família hem pogut veure quin era l'entorn social en el qual vivien: mercaders de Barcelona, doctors en dret, canonges i petita noblesa local. Aquests grups socials que envoltaven la família Font no tenien una devoció especial per la catedral; per exemple, normalment no encarregaven misses perquè fossin dites a la catedral. El 1710 la família Font tenia una capella a la catedral i a partir d'aquest moment la vinculació amb la catedral va ser permanent, fins que es va extingir el llinatge el 1806.

És un cas típic d'una família de principi del segle disset, és a dir, eren uns senyors del drap i que al final del mateix segle s'havien convertit en una família de senyors de la terra. Es dona la coincidència que Llorens Font *maior* tenia com a soci Rafael Camps i que, a partir de mitjan del segle XVIII, els descendents dels dos es van casar, i el 1794 van fusionar els seus patrimonis ja com a senyors de la terra.

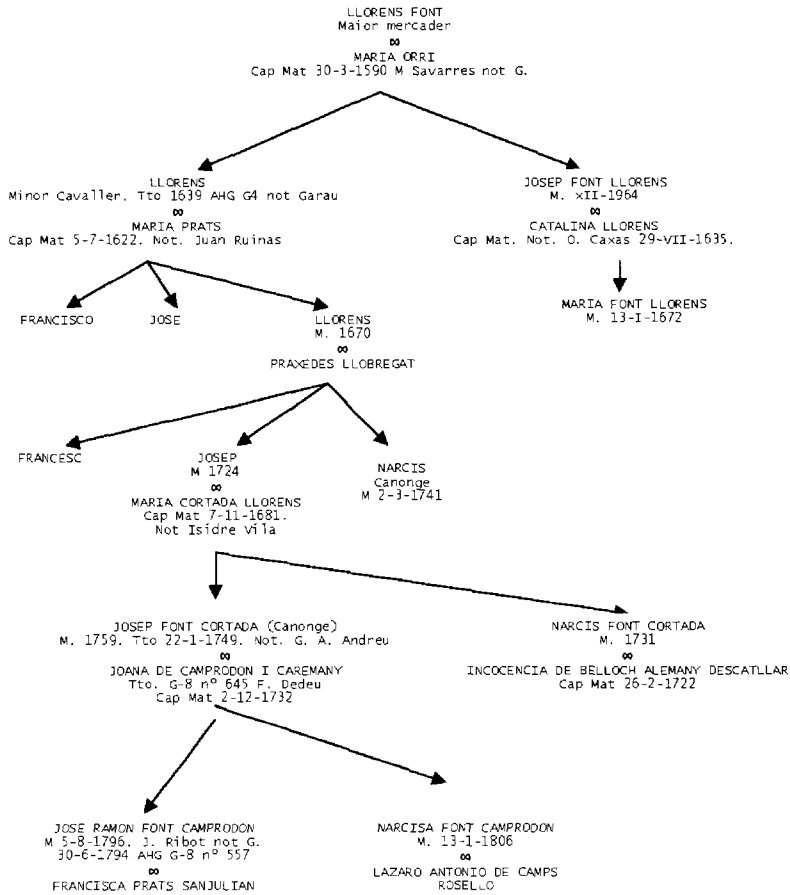
Agraïm a Francesc Miralpeix la referència a l'article de Joan Bosch i Ballbona, durant el II Congrés d'Història de Girona «La Catedral» i al personal del MNAC per la seva col·laboració a ensenyar-nos les pintures i dibuixos d'en Viladomat. També donem les gràcies al personal de la catedral de Girona, en especial al canonge Dr. G. Roure.

Compartim l'opinió d'en Bosch en l'atribució de les pintures d'aquestes capelles a Viladomat, per la relació estilística amb les pintures de la capella dels Dolors de la Basílica de Santa Maria de Mataró i el fons Viladomat del MNAC.

Amb aquestes línies solament volíem donar a conèixer algunes dades biogràfiques i genealògiques de la família Font, els quals van sufragar les obres de restauració de la capella, el seu retaule i suposem que també les pintures de Viladomat. Aprofitem l'ocasió per reproduir i divulgar les pintures de Viladomat de la catedral de Girona.

LA CAPELLA DE SANT NARCÍS I LA FAMÍLIA FONT DE GIRONA

ANNEX - 1

ANNEX - 2

De Caterina Llorens Llach fins a Margarida Cortada

El 23 de juliol del 1635 es van signar els capítols matrimonials entre Josep Font Orrio (després Josep Font Llorens) amb Catherina Llorens “*viuda relictà de Joan llorens y Rocha filla legítima y natural de Gaspar Llorens q f. Propietari del mas llorens de la paròchia de Salt*” (Arxiu Històric de Girona, Girona 5. Volum núm. 905, Cap. Mat.).

Per part del nuvi van intervenir el seu pare “*llorens Font major de dies y altre llorens Font menor de dies donzell...*”; el pare i germà de Josep van aportar “*tres milia lliures moneda barcelonesa y totes les robes y vestidures armas i arnesos de sa persona*”.

Per part de la núvia van intervenir “*Anna Maria llorens mare y de Anthoni llach de fortianell y de Fransesch Bofill de Bellcayre*”, la dot de Catherina “*lo dit mas llorens de Salt y lo mas Guich de dita paròhia, lo mas Marrechs de Vilabrareix lo mas oliva de Thayalà lo mas oliva de Bellcayre, lo terço y bathlia de Riudellots de la Selva que procedeix a carta de gratia lo terço de serray la mitad del terço o delma de Torroella de Montjuí que fou del St. Jordi ab llurs terres, honors y possessions drets y pertinenties de aquells y totes les demás coses que té y podeheix en dita paròchia de Salt y en la pt. Ciutat de Girona y en altres qualsevol parts y qualsevol censals y violaris que tinga, cuya y reba*”.

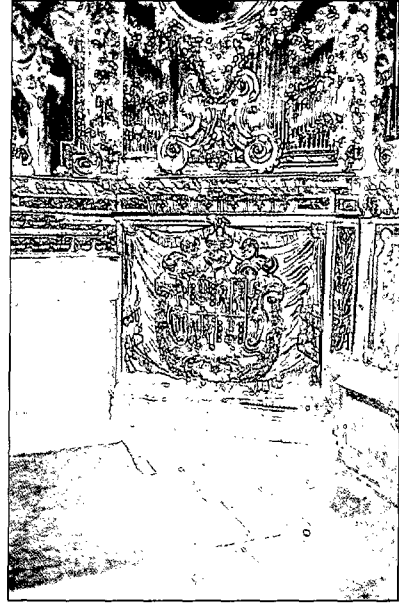
També es va pactar que “*ell dit Sr. Joseph Font de assi al devant en tots actes i scriptures així públiques com privades se haga de cognominar de cognoms de llorens paenem nom u armes de llorens...*” Una part del pagament de la dot de Josep Font Llorens es va fer en censals, a la llista apareix una menció “*dat y cessionat a dit senyor llorens Font menor son cunyat per part del dot de la Sra. Maria germana de el dit Prats y muller de ell dit Sr. Font menor...*”

En el seu testament, Caterina va nomenar marmessors: “*Lo Reverent Pare Presentat Fra. Jaume Cabanes Religió del Monestir y Convent de Sant Domingo de la present ciutat, Lo dit Senyor Joseph Font y llorens mon marit, y a salvi Thomas y Cortada de Santa Eugènia sobre la horta de Gerona...*” Demanava que se celebrés per la seva ànima “*sinch centas Misses lo es Cent en la Catedral de la Seu...*”

Va fer hereva universal la seva neboda Eugènia, propietària del mas Cortada, muller de l'anomenat Salvi Thomas y Cortada, “*faltan aquella quant els seus fills mascles substituesch a ella, y heretera mia universal fas a la senyora Margarida de Font y Cortada muller del senyor Joseph de Font Donzell en Gerona domiciliat filla legítima y natural de dita Eugènia Cortada una neboda...*”.

Com hem vist, Josep Font Llorens era germà de Llorens Font *minor* i fill de Llorens Font *major*. Llorens *minor* es va casar amb Maria Prats (no coneixem si tenia algun tipus de relació amb el canonge Agustí Prats). Un dels descendents o el mateix Llorens *minor* es va casar amb Praxedes Llobregat. El seu fill i hereu, Josep de Font i Llobregat, es va casar amb l'hereva de Catherina Llorens Llach, Margarida Cortada (que a la vegada era l'hereva del patrimoni Cortada, el mas que du aquest nom i les seves terres). Com diu el testament, era filla d'Eugènia Cortada i de Salvi Thomas; aquest era un pagès i la casa important era la de la mare, la filla es deia Cortada. Podem veure que, el mateix Salvi, se'l coneixia com a Salvi Thomas Cortada.

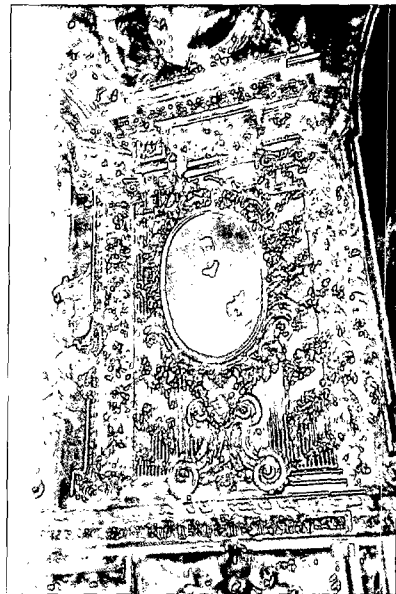
LA CAPELLA DE SANT NARCÍS I LA FAMÍLIA FONT DE GIRONA

Capella de Sant Narcís de la Catedral de Girona.

Imatge de St. Narcís. Catedral de Girona.

Sant Feliu l'Africà. Antoni Viladomat.
Capella de Sant Narcís de la Catedral de Girona.

Sant Llorenç. Antoni Viladomat. Capella de Sant Narcís. Catedral de Girona.

Pintura de Santa Teresa. Catedral de Girona.

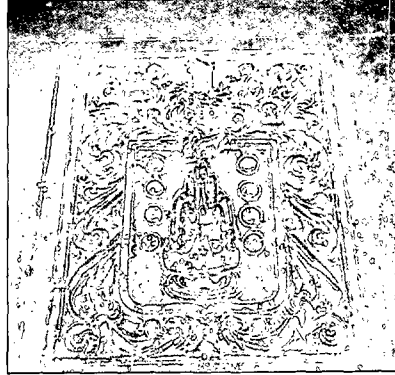
Pintura de Caterina de Siena. Catedral de Girona.

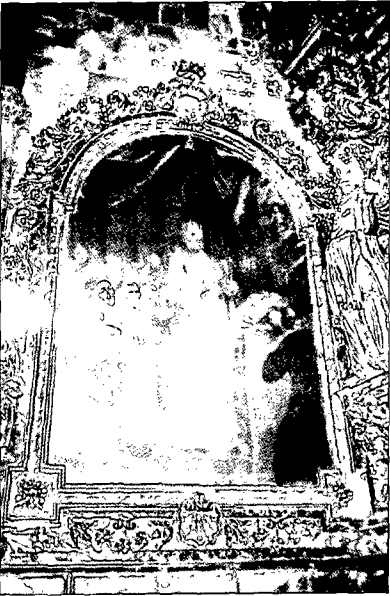
Martiri de Sant Narcís. Catedral de Girona.

Miracle de les mosques. Capella de Sant Narcís. Catedral de Girona.

Sepulcre amb l'escut dels Font a la capella de la Catedral de Girona.

Sant Felip Neri. Antoni Viladomat. Capella dels Dolors. Catedral de Girona.

Beat Vicens de Paül. Antoni Viladomat. Capella dels Dolors. Catedral de Girona.

BORJA DE QUEROL DE QUADRAS

Catedral de Girona. Marbre sobre fusta. Capella de Sant Narcís. Catedral de Girona.

Catedral de Girona Marbre sobre fusta. Capella Dolors. Catedral de Girona.